

Sluttrapport og evaluering Midlertidig gatetun i Sjøgata

Juni-september 2024

Innhold

Introduksjon	3
Bakgrunn	4
Om prosjektet	5
Prosjektets mål	6
Effektmål	6
Resultatmål for denne fasen	6
Gjennomføring	7
Organisering	7
Hvordan vi har jobbet	8
Planlegging og forankring	8
Kunstprosjektet	8
Bygging	10
Test av midlertidig gatetun	10
Evaluering og tilbakemeldinger	10
Økonomi	12
Evaluering	13
Arbeidsgruppens evaluering	13
Samarbeid og prosess	13
Forbedringsforslag til prosessen	13
Midlertidig gatetun i Sjøgata	13
Forbedringsforslag for fremtidig gatetun	13
Innbyggere og besøkendes tilbakemeldinger	14
Konklusjon og anbefaling til videreføring	18
Konklusjon	18
Forslag til videreføring	18
Scenario 1: Sesongbasert gatetun	18
Scenario 2: Permanent gatetun	20
Samlet anbefaling	21

Introduksjon

Denne rapporten presenterer pilotprosjektet midlertidig gatetun Sjøgata og de erfaringer testen av gatetun har gitt oss. Formålet med rapporten er å dokumentere prosessen, vurdere resultatene av gatetunet og identifisere suksessfaktorer og utfordringer.

Rapporten vil dekke følgende områder:

- Bakgrunnen for prosjektet og dens betydning for Andenes kommune
- Detaljer om de utførte pilotprosjektene, inkludert midlertidig gatetun i Sjøgata og sommertorget i Tore Hunds Gate
- Samarbeidet mellom kommunen, lokalbefolkningen, og andre aktører
- Involvering av gatekunstprosjektet med Simon Alfredo (Snork One)
- Evalueringsresultater fra arbeidsgruppen og lokalbefolkningen
- Fremtidige planer og mål for utviklingen av Andenes sentrum

Gjennom denne rapporten håper vi å gi en oversikt over prosjektet og fremtidige potensial for gatetun i Sjøgata, samt å fremheve viktigheten av lokal deltakelse i byutviklingsprosesser.

Bakgrunn

Kommunen jobber med en ny sentrumsplan for tettstedet Andenes og har gjennomført ulike pilotprosjekter for å vise lokalbefolkningen potensialet og mulighetene til byrommene på Andenes. Gjennom å pilotere ulike løsninger i sentrum har målet vært å skape et engasjement rundt sentrumsutviklingen og planarbeidet og å bruke erfaringene fra disse testene inn i sentrumsplanen.

Et av pilotprosjektene var midlertidig sommertorg i Tore Hunds Gate, som ble gjennomført sommeren 2023. Der ble det stengt av for biltrafikk, det ble bygd blomsterkasser og utemøbler på dugnad sammen med lokalbefolkningen. Lokalbefolkningen satte pris på å få en samlingsplass i sentrum der de kunne stoppe opp og der tilfeldige møter kunne oppstå.

Med gatetunprosjektet ønsket kommunen å rette fokus på et nytt område i Andenes sentrum. Sjøgata er en viktig gate av flere årsaker. Det er en sentral gate i sentrum av Andenes som er en viktig forbindelse mellom handelssentrum og turistområdet. I den ene enden av Sjøgata ligger sommertorget i Tore Hundsgate og de lokale butikkene. I den andre enden ligger

hvalsafari, museet og fyrtårnet, og sommeren 2025 vil byggingen av opplevelsessenteret The Whale starte i dette området. Å forbedre forbindelsen for myke trafikanter mellom disse områdene vil være avgjørende for sentrumsutviklingen på Andenes.

Sjøgata er også en viktig akse for kulturminner. Det er flere kulturhistoriske bygninger på denne strekningen som forteller historien til Andenes som et fiskevær. Hele Sjøgata ligger på en gårdshaug som er et automatisk fredet kulturminne. Andøy kommune har gått gjennom mange endringer de siste årene, fra vedtaket om nedleggelse av den militære flystasjonen i 2016 til etableringen av en helt ny romindustri og tilbake til ny satsing på flystasjonen innen space og drone. For et lite tettsted som står overfor så mange ytre endringer er det viktig å fremheve den lokale stedsidentiteten og trekke frem elementer av plassen som lokalbefolkningen kan være stolte av og samles rundt.

En måte å gjøre Sjøgata mer egnet for myke trafikanter kan være å lage et gatetun. Derfor ble det satt i gang et pilotprosjekt for å teste ut hvordan et gatetun i Sjøgata kan binde sammen Andenes sentrum.

Om prosjektet

Ved gjennomføringen av midlertidig gatetun for sommeren 2024 ønsket kommunen å omskape Sjøgata til et gatetun fylt med mennesker, aktiviteter og kunst. Et gatetun er en veitype hvor myke trafikanter er prioritert i gatebildet. Man kan bruke installasjoner, vegetasjon, kunst, møblering og andre fartsreducerende virkemidler for å redusere bilenes fart. Biltrafikk er begrenset til helt nødvendige lokale behov for servicefunksjoner og atkomst, og skal ikke gå fortere enn gangfart.

For å skape et gatetun ble det bygget møbler og andre installasjoner i gatebildet som stimulerer til mer opphold og som gjør at bilene forstår at de må kjøre på fotgjengernes premisser. Historien til Sjøgata og Andenes ble formidlet gjennom skilt som ble hengt opp på bygninger og fremfor historiske objekter som museet bidro med. Det ble fortalt om den store brannen i 1885 og brannpumpa som ble kjøpt inn i 1928, om Mea, det eldste gjenværende serveringsstedet på Andenes, om forretningsgården Jørgensengården og byggestiler på Andenes, om fiskeværrets historie og den staselige villaen, Kiilgården.

Utformingen og byggingen av gatetunet ble gjort i samarbeid med Andøys innebyggere. Denne tilnærming med samskapning var en viktig del av pilotprosjekt for å sikre forankring og lokalt eierskap til prosjektet og sørge for at det midlertidige gatetunet ble den beste løsning innenfor prosjektets rammer. Derfor involverte prosjektet flere aktører og grupper i arbeidet, hvor kommunen skapte et dynamisk samarbeid mellom kommunen, næringsliv, foreninger og innbyggere. Det ble etablert en arbeidsgruppe, som representerte ulike aktører i Sjøgata, både beboere næringsliv og foreninger. Denne gruppe deltok aktivt gjennom hele prosessen.

Kommunen og gårdeier i Sjøgata ønsket å inkludere gatekunst i gata som et identitetsskapende element. Gatekunstneren Simon Alfredo, også kalt Snork One, ble involvert i prosjektet for å lage et veggmaleri i Sjøgata. Han samarbeidet med kommunen og ungdommer ved Andenes skole for å utvikle et motiv som gjenspeilet Andenes sin identitet og som kan fremheve Sjøgatas potensial som et bindeledd mellom det gamle og det nye, mellom lokalbefolkningen og turister, og mellom eldre og yngre.

Prosjektets mål

Effektmål

Effekten man ønsker å oppnå med arbeidet med sentrumsplanen og testing av ulike piloter, er å skape attraktive møteplasser, utearealer og byrom som er et viktig mål i kommuneplanens samfunnsdel. Forskjønning av sentrum og flere møteplasser vil gjøre Andenes til et mer attraktivt sted både for folk som allerede bor her, for tilflyttere og besøkende. På sikt kan det også føre til at flere bedrifter ønsker å etablere seg i sentrum. Det er også viktig med et attraktivt sentrum for at de større bedriftene i kommunen skal kunne tiltrekke seg nye ansatte.

Resultatmål for denne fasen

Resultatmål er de resultater som ønskes å oppnå med dette konkrete pilotprosjektet.

Løfte frem potensialet til Sjøgata som en viktig forbindelse for myke trafikanter i sentrum. Myke trafikanter skal prioriteres, samtidig som vareflyt

og logistikk til næringsvirksomheter skal fungere tilfredsstillende. Prosjektet skal gi oss et bilde av effektene av et slikt tiltak i sentrum.

Løfte frem og sette fokus på kulturmiljøet i Sjøgata. Vi håper at kulturminnene i gata kan få mer oppmerksomhet og aktualiseres i større grad ved å legge opp til mer aktivitet og opphold i nærheten. Historien om det kulturhistoriske miljøet skal formidles gjennom plansjer.

Skape engasjement rundt planarbeidet med sentrumsplanen og bruke gata som en medvirkningsarena der vi henter inn tilbakemeldinger på prosjektet og ønsket utvikling for sentrum.

Gi lokalbefolkningen eierskap til prosjektet gjennom samskaping og medvirkning. Grunneiere og næringsaktører i området involveres i utformingen av gatebildet. Ungdom involveres i gatekunstprosjektet.

Ha fokus på ombruk. Gjenbruk av tilgjengelig materiale og lage konstruksjoner som kan gjenbrukes på andre steder og i fremtidige prosjekt.

Skisse fra et av møtene med arbeidsgruppa

Gjennomføring

Prosjektet med det midlertidige gatetunet i Sjøgata har vært organisert gjennom en arbeidsgruppe og en prosjektgruppe. Prosjektet ble planlagt og ledet av Andøy kommune gjennom prosjektgruppen. Arbeidsgruppen har bestått av viktige aktører i og i nærheten av Sjøgata. I starten av prosjektet ble gårdeiere og andre aktører invitert til en workshop om prosjektet. Arbeidsgruppen ble satt sammen i etterkant av dette møtet. Arbeidet med gatekunsten har vært organisert som et parallelt prosjekt med egen prosjektgruppe.

Organisering

Oppdragsgiver/prosjekteier: Andøy kommune

Prosjektansvarlig: Bjarte Bugge

Prosjektleder: Mette Mørch

Prosjektgruppe gatetun

Navn	Bedrift
Mette Mørch	Andøy kommune, Virksomhetsutvikling og samskaping
Kristina Hjohlman Reed	Andøy kommune, Samfunnsutvikling
Robin Vestgård Jørgensen	Andøy kommune, Virksomhetsutvikling og samskaping
Bjarte Bugge	Andøy kommune, Virksomhetsutvikling og samskaping
Marthe Svendsen	Andøy kommune, Virksomhetsutvikling og samskaping
Torunn Festøy	Andøy kommune, Virksomhetsutvikling og samskaping
Kaia Aune	Andøy kommune, Samfunnsutvikling

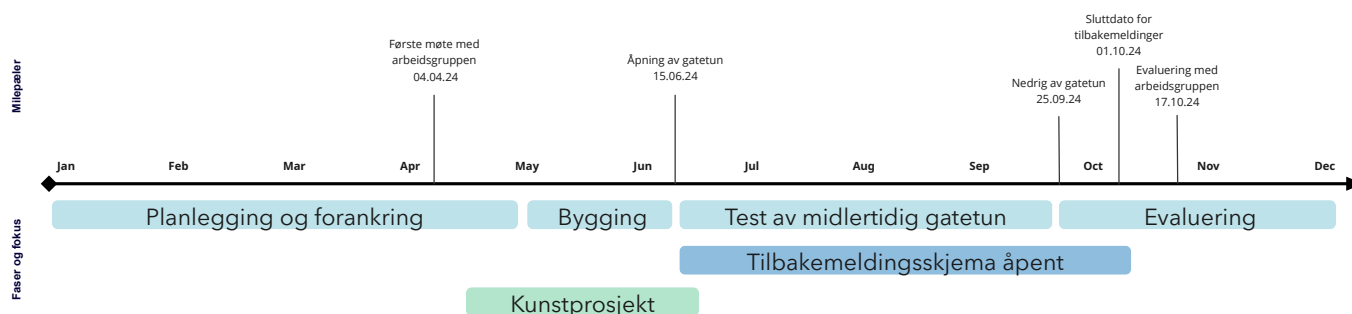
Prosjektgruppe gatekunst

Navn	Bedrift
Stig Raymon Jensen	Gårdeier Sjøgata
Jitse Buitink	Museet
Markus Olsen	Museet
Iselin Kvalvik Eliassen	Veita
Gunnar Michalsen	Kiilgården & Andenes Vel
Tobias Lauritzen	Andøy næringsforening
Anne Louise Juvberget	Mea Pub

Arbeidsgruppe

Navn	Bedrift
Kristina Hjohlman Reed	Andøy kommune, Samfunnsutvikling
Stig Raymon Jensen	Gårdeier Sjøgata
Simon Alfredo	Kunstner
Marthe Svendsen	Andøy kommune, Virksomhetsutvikling og samskaping
Sindre Wolf	Andøy kommune, Oppvekst og kultur
Wenche Lein Raabye	Andøy kommune, Oppvekst og kultur
Kaia Aune	Andøy kommune, Samfunnsutvikling

Hvordan vi har jobbet

Planlegging og forankring

Prosjektet hadde oppstart på nyåret 2024. Det ble tidlig definert som et samarbeidsprosjekt mellom avdelingene Virksomhetsutvikling og Samskaping og avdeling for Samfunnsutvikling. Det ble holdt jevnlig møter i prosjektgruppa de første månedene for å definere ambisjonsnivået med prosjektet. I mars begynte man å gjennomføre hyppigere møter ettersom prosjektet begynte å ta form, for å koordinere arbeidet og oppbyggingen av gatetunet. I mars ble også prosjektet beskrevet til formannskapet, der det ble enstemmig vedtatt at etablering av gatetun skulle sendes på høring til berørte naboer og grunneiere.

Fra januar til april ble det søkt forskjellige tilskuddsordninger for å gjennomføre prosjektet. Private aktører ble også spurt om de ville være med å sponse prosjektet. Endelig finansiering kom på plass i april, og ble sikret gjennom Andøyfondet, Andenes utmarksfelleskap og Nordkraft. I tillegg ble kunstprosjektet delvis finansiert gjennom satsingen Bodø 2024. Etter dette ble planleggingen intensivert.

Simon Alfredo ble i løpet av april involvert for å utvikle et motiv som gjenspeiler Andenes sin identitet. Arbeidsgruppen ble etablert i april etter en workshop for grunneiere og aktører i og i nærheten av Sjøgata. Arbeidsgruppen var en viktig del av prosjektet. Her ble utformingen av gatetunet og hvilke aktiviteter det skulle inneholde planlagt, samt åpningsdagen for gatetunet.

Det ble utformet historiske skilt som hadde som formål å

fortelle om Andenes som et viktig fiskevær og Sjøgatas rolle i det. Innholdet til de historiske skiltene ble laget i samarbeid med seg på Andøy museet, Kilgården og Andøy historielag.

Skiltvedtaket ble fattet i formannskapet 22. mai. Det ble sendt på høring til berørte naboer og grunneiere. Merknader som kom inn, ble behandlet og svart ut da vedtaket ble lagt frem for behandling i formannskapet.

Kunstprosjektet

Kunstprosjektet ble satt i gang ved at gårdeier Stig Raymond Jensen kom til kommunen med et ønske om å dekorere veggene sine. I samarbeid med kommunen, grunneier og en gatekunstner fra Svolvær ble det i februar søkt om midler fra KORO for å gjennomføre prosjektet, men søknadene ble ikke innvilget.

Gjennom Bodø 2024 fikk gatekunsteren Simon Alfredo, også kjent som Snork One, støtte til å gjennomføre ulike prosjekt i Vesterålen, og han ble engasjert i prosjektet i Sjøgata i april.

Prosjektet ble utviklet gjennom tett dialog mellom kunster og prosjektgruppen gjennom teammøter. Det ble gjennomført en workshop for 8. klasse ved Andenes skole der de fikk lære om gatekunst og graffiti av Simon, og komme med innspill til motiv. Med bakgrunn i innspillene til ungdommen og prosjektgruppa utviklet så Simon to-tre retninger for motivet som han presenterte for prosjektgruppa. Det ble bestemt en retning som så ble utviklet videre til en endelig skisse med visualisering.

Simon Alfredo jobbet også frem designet på asfalmalingen i samarbeid med prosjektgruppa for gatetunet. Simon var svært fleksibel og åpen for innspill fra både ungdom, kommunen og gårdeier. Det var et godt samarbeid som gjorde at prosjektet kunne gjennomføres på relativt kort tid. Fargepaletten til Andenes, som er laget gjennom arbeidet med sentrumsplanen, ble brukt som utgangspunkt for fargevalget til motivet.

Fra workshopen med Andenes skole

Møte med arbeidsgruppa

Bygging

Bygging av benker og maling av dekk ble gjort i forkant av byggeuken, der Andenes Vel var en aktiv bidragsyter. Benkene ble bygget i AILs garasje. Museet stilte med museumsobjekt, nordlandsbåt og en gammel brannpumpe, som ble plassert i gateløpet. De gjorde en stor innsats med å sette brannpumpen i stand.

Selve byggeuken i Sjøgata ble gjennomført i uke 24, med åpning påfølgende lørdag 15. juni. I store deler av byggeuken var veien avstengt, som naboene ble varslet om. Uken startet med at Simon Alfredo skisset opp designet til asfalmalingen. Her fikk han assistanse av droneeleven fra Andøy vgs, Mellet, som tok bilder og filmet med drone for at Simon skulle få en oversikt over motivet i fugleperspektiv.

Resten av uken ble brukt til å male på asfalten, henge opp vimpler og historiske skilt og plassere ut vegskilt, spill og benker og bygge bocciabane. I løpet av byggeuken ble det holdt en åpen dugnad på ettermiddagstid, der alle som ønsket kunne delta. Det ble servert vafler, kaffe og saft.

Åpningen av gatetunet ble en stor suksess. Teaterklubb 81 var leid inn og sto for flott underholdning med sang. Det ble holdt taler og servert kake, som ble bakt av medlemmer av arbeidsgruppa. Det var bra oppmøte og god stemning. I etterkant av åpningen arrangerte museet en historisk vandring på Andenes for alle som ville være med.

Utsmykkingen av veggen gjorde Simon fra 14.-16. juni. 15. juni, etter åpningen av gatetunet, holdt han også et kurs i stencil for en gjeng ungdommer, der de fikk utfolde seg på rockebrakka ved ungdomsklubben.

Test av midlertidig gatetun

Fra 15. juni - 26. september ble gatetunet tatt i bruk av lokalbefolkning og besøkende. Ifølge gårdeier, Stig Raymond Jensen, som også var med i arbeidsgruppa, var det flere som benyttet Sjøgata enn vanlig. Flere stoppet opp for å spille tre på rad, boccia eller for å ta bilde av gatekunsten. På hver ende av gatetunet var det en QR kode som kunne scannes for å gi tilbakemeldinger på prosjektet.

Det ble ikke initiert til noe arrangement i gata fra kommunens side, men ved en anledning var det en lokal kunstner som hadde marked i gata.

Noen av vimplene falt ned opptil flere ganger og måtte jevnlig henges opp igjen. Det er uvisst hva som var årsaken til at de falt ned, men vind og at biler har kommet borti kan være plausibelt.

Evaluerings og tilbakemeldinger

Etter nedrigging av Sjøgata ble det avholdt evalueringsmøte med arbeidsgruppen, hvor gruppen evaluerte samarbeidet, prosessen og det endelige resultat av gatetunet.

For å avdekke hva innbyggere og turistene syntes om det midlertidige gatetunet i Sjøgata, ble deres tilbakemeldinger samlet inn ved hjelp av et spørreskjema, som var tilgjengelige via QR-kode fysisk i Sjøgata og delt på sosial medier og i avisa. Det kom inn til sammen 132 svar.

Både evalueringen og tilbakemeldinger oppsummeres lenger ned i rapporten.

Økonomi

Prosjektgruppen definerte et prosjektrekskap ganske tidlig i prosjektperioden. Med erfaringer fra sommertorget 2023, ble det satt et budsjett med bakgrunn i fra sommertorget.

Det ble søkt om tilskudd fra samfunnsløftet, KORO og Nordland fylkeskommunes tilskuddsordningen for kulturprosjekter og -arrangementer. Ingen av disse søknadene ble innvilget.

Da det viste seg å være noen midler i Andøyfondet fra medvirkningsproessen, når Andøyfondet ble etablert ,

søkte prosjektgruppen formannskapet om å bruke disse i prosjektet, som ble innvilget.

I tillegg ble det sendt ut forespørsel til større bedrifter og foreninger om de ville støtte prosjektet.

Prosjektet ble finansiert ved bruk av midler fra Andøyfonet og sponing fra Andøy utmarksfelleskap og Nordkraft.

Arbeidet til Simon Alfredo ble delvis finansiert gjennom Bodø 2024, som dekket reise, kost og losji, samt deler av materialet.

Endelig prosjektrekskap

Endelig prosjektrekskap				
Hovedaktivitet/ kostnad per hovedaktivitet	Prosjektrekskap	Faktiske kostnader	Herav egen tid i kr	Antall egen timer
Møter i prosjektgruppa	44 100,00		44 100,00	63
Prosjektering	35 000,00		35 000,00	50
Brukermedvirkning	12 600,00		12 600,00	18
Orienteringssak i kommunestyret	11 200,00		11 200,00	16
Bygging av Sjøgata	171 291,00	97 791,00	73 500,00	105
Kunstprosjekt	57 000,00	50 000,00	7 000,00	10
Åpning av Sjøgata	14 000,00		14 000,00	20
Nedrigg av Sjøgata	14 000,00		14 000,00	20
Sluttrapport og videre anbefaling	25 900,00		25 900,00	37
Prosjektledelse	35 000,00		35 000,00	50
SUM	420 091,00	147 791,00	272 300,00	389

Finansieringsplan

Finansieringsplan		
Aktører	Prosent	Kostnader
Egentid	52 %	kr 272 300
Privat næringsliv og organisasjoner	19 %	kr 97 000,00
Andøyfondet	24 %	kr 123 000,00
Midler i kommunen satt av til tilbud for ungdommer	6 %	kr 30 000,00
Sum finansiering	100 %	522 300

Evaluering

Neste avsnitt presenterer hvordan arbeidsgruppen vurderte prosessen og det midlertidige gatetunet i Sjøgata. Videre følger en analyse av tilbakemeldinger om hva folk, både innbyggere og turister, synes om det midlertidige gatetunet.

Arbeidsgruppens evaluering

Samarbeid og prosess

Arbeidsgruppen evaluerte prosessen og samarbeidet som svært effektivt og preget av en positiv atmosfære både i teamet og i lokalsamfunnet. Fleksibiliteten i samarbeidet var en nøkkelfaktor, hvor det var lav terskel for å ta kontakt og raskt avklare saker. Dette representerte en ny og bredere samarbeidsmåte for kommunen, som involverte et dynamisk samspill mellom kommune, foreninger og innbyggere.

Inkluderingen av ulike grupper i både planlegging og gjennomføring ble fremhevet som en suksessfaktor. Det at prosjektet ble nøye planlagt og planen fulgt opp, dratt frem som viktig for prosjektets suksess.

Forbedringsforslag til prosessen

Arbeidsgruppen kom med flere forslag til forbedringer av prosessen. Det ble anbefalt å inkludere ungdomsrådet aktivt, samt å engasjere næringsforeningen og butikkgruppen til å få flere aktiviteter i Sjøgata. Videre ble det foreslått å involvere naboer og aktører i Sjøgata i større grad, for eksempel ved å gi dem ansvar for ulike områder som oppbevaring av gateelement og lignende.

Midlertidig gatetun i Sjøgata

Arbeidsgruppens evaluering av det fysiske prosjektet var at Sjøgata er blitt en attraksjon og at gatetunet har skapt et levende miljø fylt med farger. Det har engasjert publikum, økt bevisstheten, og skapt en dynamisk og fargerik gateopplevelse. Ved åpningen var det mye folk som tok seg tid til å utforske gaten, noe arbeidsgruppa pekte på som tegn på vellykket engasjement. Historie og kultur ble formidlet på en god måte gjennom

prosjektet. Arbeidsgruppen beskrev at gatekunst og installasjoner har hatt en positiv effekt på byens estetikk og tiltrekningskraft. Blant utfordringene som ble identifisert, var behovet for tydeligere skilting, spesielt for trafikkomkjøringer.

Evalueringen viser at det er viktig å inkludere ulike grupper, som ungdomsskolen og næringsforeningen, i planleggingen og gjennomføringen. Dette har bidratt til en helhetlig og vellykket gjennomføring av prosjektet.

Forbedringsforslag for fremtidig gatetun

Arbeidsgruppen kom med flere forslag til forbedringer for fremtidens gatetun i Sjøgata.

Forslag til forbedringer:

- Bedre parkeringsløsninger for beboere.
- Tydeligere skilting for trafikkstyring, inkludert oppdatering av reiseruter i Google Maps.
- Etablering av salgsboder og markering på bakken fra Veita til museet.
- Bedre søppelhåndtering og flere barneleker som sandkasser og andre aktiviteter.
- Økt bruk av gatekunst på flere steder på Andenes.
- Mer involvering av næringsforeningen og butikkgruppene i Sjøgata, for eksempel ved bruk av bygninger til utstillinger og kafeer.
- Vurdere alternative dekorasjoner til vimpler for å redusere arbeidsmengden.
- Vurdere praktiske løsninger for gatetun om vinteren på grunn av snømengder.
- Utforske mer interaktive aktiviteter og spill for å engasjere samfunnet ytterligere.

Innbyggere og besøkendes tilbakemeldinger

Tilbakemeldingene er innhentet via spørreskjema, som kunne hentes frem ved å skanne en QR-kode på skiltene i hver ende av det midlertidige gatetunet i perioden 14. juni – 01. oktober 2024, samt annonserte i Andøyposten 27. september 2024 og delt på Andøy kommunes sosiale medier 27. juli 2024, 20. august 2024 og 25. september 2024.

132 innbyggere og besøkende gav tilbakemeldinger, hvorav 76 % bor i Andøy kommune, og 24 % var besøkende.

På spørsmålet om de synes gatetun i Sjøgata er en god løsning, svarte 72 % ja, 22 % nei, og 6 % vet ikke. Blant innbyggere i Andøy kommune svarte 69% ja, 25% nei og 6% vet ikke. Blant besøkende var det 81% som svarte ja, 16% nei og 3% vet ikke.

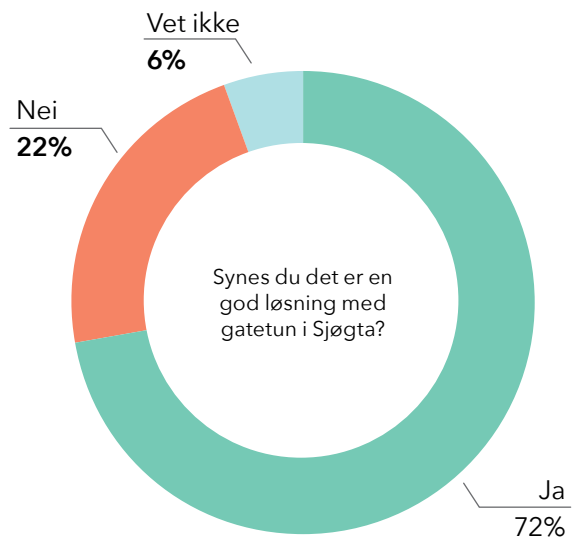
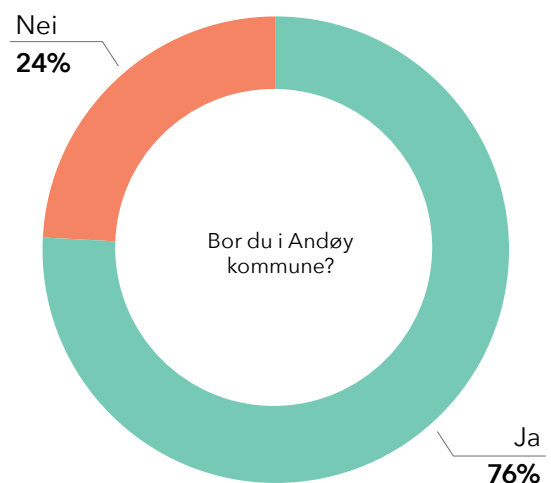
De som synes det var en god løsning, nevner at det skaper trivsel og liv i gata, fungerer som et godt samlingspunkt i sentrum, forbedrer det visuelle med fargerike elementer og veggmalierier, reduserer biltrafikken, fremhever Andenes' historie og identitet, og gir en unik og sjarmerende opplevelse.

Det kom også flere gode forslag til forbedringer på hvordan gatetunet kan utvikles videre.

- Flere blomster og grøntområder
- Flere benker og bedre sitteplasser
- Mer aktivitet og liv i området
- Sjøppelbøtter og offentlig toalett
- Bedre trafikkregulering
- Utnyttelse av historiske bygg og mer informasjon
- Alternative bruksområder for midlene
- Helårsbruk og belysning
- Mer farger og street-art

De som ikke synes det er en god løsning, fremhever følgende utfordringer:

- Parkering og trafikkproblemer, både i gata og utenfor
- Dårligere tilgjengelighet til tilbudet
- Kronglete trafikkmønster
- Lite aktivitet i området
- Økonomiske bekymringer
- Kritikk av estetikken, at det ble rotete
- Værforhold

"Bidrar til å skape et mer fargerikt og sjarmerende fiskevær for både vi som bor her og besøkende. Ja til mer farger, veggmaleri og vimpler i værret! Det er viktig at vi fremhever og tar vare på gater, områder og bygg som bidrar til å understreke vår historie og identitet."

"Jeg synes det var en veldig god ide, og resultatet ble så fint. Blir så glad av å gå og kjøre gjennom Sjøgata. Det livner opp, og føler det gjenspeiler øya på en fin og gøy måte, kunst møter folk."

"Kanskje litt mer miljø med benker, blomster, og kanskje «pop up» markeder. De som vil selge får stå der gratis. Dere kan jo bruke dette som en «ombruks/ gjenbruksgate/torg for å skape blest om temaet miljø/ gjenbruk"

"Passer godt i forbindelse med museet og fyret, og kommende The Wahle. Litt dårlig utnyttet - fjern biltrafikken, ha cafe, benker, levegger ol i området."

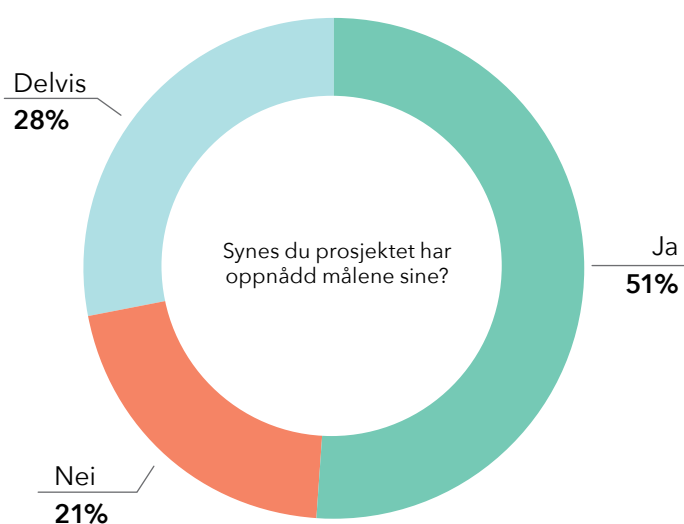

"Ble mindre trafikk gjennom. Tryggere for gående. I tillegg et hyggelig møtested, eller et sted vi som familie dro til etter å ha ruslet tur. Så tok vi en spillrunde før vi dro hjem, eller spiste is på en benk mens vi snakket med kjentfolk. Fargerikt var det også. Det trengte vi."

"It's beautiful and refreshing. Great place to stretch the legs after a long day driving. Fun for the kids. Great to take images in front of the art!"

Målene med prosjektet var å fremheve Sjøgata som en viktig forbindelse for myke trafikanter i sentrum og å løfte frem kulturmiljøet i Sjøgata. I spørsmålet om disse målene ble nådd svarte 51 % at prosjektet har nådd målene, mens 28% mener at målene delvis er nådd. 21 % mente målene ikke ble nådd.

Mål:

1. Fremheve Sjøgata som en viktig forbindelse for myke trafikanter i sentrum
2. Løfte frem kulturmiljøet i Sjøgata.

Hvis vi ser tvers av hvorvidt respondentene oppfatninger av gatetunet som en god løsning og vurderingen av om prosjektet har nådd sine mål, ser vi en klar sammenheng. Blant de som mener at gatetunet er en god løsning, er det hele 68 % som synes at prosjektets mål er nådd, og ytterligere 29 % som mener målene delvis er nådd. Kun 2 % av denne gruppen mener at målene ikke er nådd.

På den annen side, blant de som ikke anser gatetunet som en god løsning, er det 83 % som mener at målene ikke er nådd, mens 14 % mener at målene delvis er nådd, og bare 3 % synes at målene er oppnådd

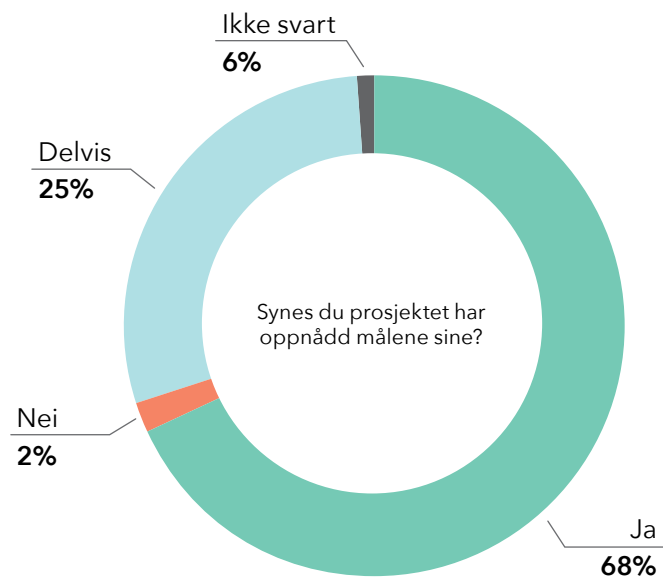
For de respondentene som er usikre på om gatetunet er en god løsning, viser svarene at 72 % mener målene delvis er nådd, 14 % at målene er nådd, og 14 % at målene ikke er nådd.

Disse resultatene viser tydelig at oppfatningen av gatetunets suksess er nært knyttet til om man mener prosjektets mål er oppnådd. Det tyder på at de som ser positivt på gatetunet, også er mer tilbøyelige til å vurdere prosjektet som vellykket.

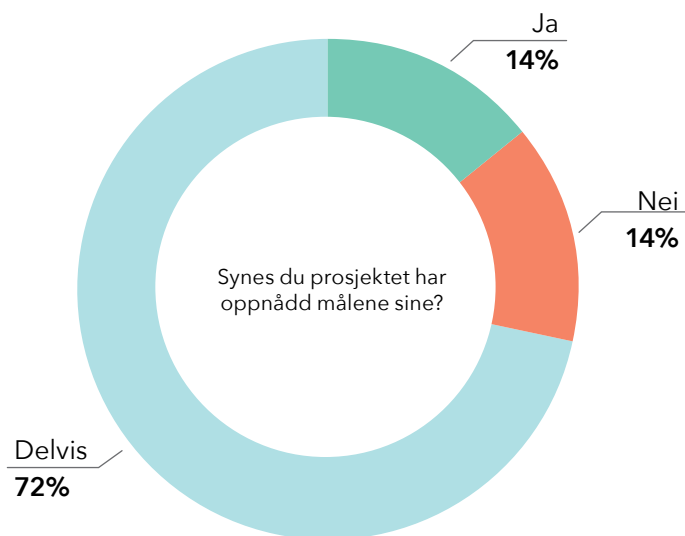
Samtidig illustrerer tallene at det er en del som er usikre, noe som indikerer at det kan være behov for ytterligere informasjon og dialog knyttet til prosjektets mål og resultater, for å kunne rette opp misforståelser og forbedre fremtidige initiativer.

Man kan stille seg spørsmål om hvorfor det ikke var samsvar mellom hvem som syntes gatetun var en god løsning og om vi hadde nådd målene i prosjektet. Etter gjennomgangen av tilbakemeldingene ser man at spørsmålet nok burde vært delt i to for mer presise svar, da det ble spurt om begge mål i et spørsmål. Respondentene kan ha syntes at målet for kulturmiljøet ble nådd, men ikke for de myke trafikantene, eller omvendt. Det kan forklare andelen som syntes målene delvis ble nådd. Ved å ha delt opp spørsmålet i to vil å også hadde fått et sydligere bilde av hvilke mål respondentene synes vi hadde oppnådd og hvilke vi ikke hadde oppnådd.

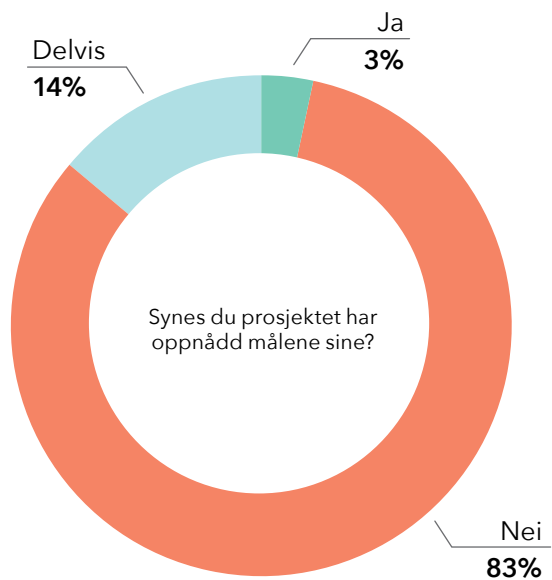
Personer som syntes gatetun i Sjøgata var en god løsning

Personer som ikke vet om de syntes gatetun i Sjøgata var en god løsning

Personer som ikke syntes gatetun i Sjøgata var en god løsning

Konklusjon og anbefaling til videreføring

Konklusjon

Prosjektet med å skape et midlertidig gatetun i Sjøgata i 2024 har vist seg å være et viktig tiltak for å styrke Andenes' sentrum. Evalueringen viser at prosjektet generelt sett har vært vellykket, med mange positive tilbakemeldinger fra både innbyggere og turister. Prosjektet har klart å skape et levende miljø fylt med farger, aktiviteter og kunst, noe som har bidratt til å fremheve Andenes' kulturhistorie og identitet.

Selv om det kom frem noen utfordringer, som behovet for bedre skilting, parkeringsløsninger og økt aktivitet i området, har arbeidsgruppen allerede foreslått konkrete forbedringstiltak for fremtidige prosjekter. Videre har samarbeidet mellom kommunen, næringsforeningen, ungdomsskolen og lokalbefolkningen vist seg å være en nøkkelfaktor for suksess, noe som bør videreføres i fremtidige tiltak.

Samlet sett har prosjektet bidratt til å øke trivselen og fellesskapet på Andenes, og det er et godt eksempel på hvordan midlertidige tiltak kan ha en positiv effekt på byutvikling. Med de foreslåtte forbedringene og videreføring av samarbeidsmodellen, er det gode muligheter for at fremtidige prosjekter i Sjøgata vil bli enda mer vellykket.

I tilbakemeldingene fra innbygger og turister viser det tydelig at oppfatningen av gatetunets suksess er nært knyttet til om man mener prosjektets mål er oppnådd. De som ser positivt på gatetunet, er også mer tilbøyelige til å vurdere prosjektet som vellykket. Samtidig illustrerer tallene at det er en del usikkerhet, hvilket indikerer at det kan være behov for ytterligere informasjon og dialog rundt prosjektets mål og resultater, for å rette opp misforståelser og forbedre fremtidige initiativer.

Forslag til videreføring

Etter en samlet vurdering anses testen av midlertidig gatetun i Sjøgata som vellykket, og både arbeidsgruppa og et flertall av de som svarte på spørreundersøkelsen synes det er en god løsning. I arbeidet med sentrumsplanen er det også pekt på at det vil være viktig å få på plass en god forbindelse for myke trafikanter mellom området ved Fyrvika og handelssentrum. Hamnegata går parallelt med Sjøgata og gatetun i denne gaten vil ikke føre til drastiske endringer i kjøremønster. Derimot vil mindre trafikk i denne gaten bidra positivt til miljøet og bevaring av kulturminner og gårdshaugen. Prosjektgruppen anbefaler derfor at prosjektet blir videreført i en eller annen form. Det er flere måter å gjøre dette på som beskrives nedenfor.

Scenario 1: Sesongbasert gatetun

Som det er gjort i Tore Hundsgate med sommertorg er det også her et alternativ å fortsette løsningen med et sesongbasert gatetun, der Sjøgata omgjøres til gatetun hver sommer, og de samme konstruksjonene gjenbrukes. Nye elementer kan også komme til ved behov og kapasitet.

Siden dette er et gatetun på kommunal vei, er det kommunen selv som fatter skiltvedtak om gatetun. Dersom det er ønskelig at det blir en varig løsning med sesongbasert gatetun, kan dette sendes på høring til naboer, grunneiere og politiet, der kommunestyret siden kan fatte vedtak om at dette skal være en regelmessig løsning i sommerhalvåret. Dette kan spare både politikerne og kommuneadministrasjonen tid ved at det ikke trengs å fattes nytt vedtak hvert år.

Dette alternativet vil ellers kreve en innsats fra kommunen/frivillige hver vår for å få på plass skilt og gateelement. Det vil også være nødvendig å gjøre noen forbedringer av sommerens oppsett.

Det ble erfart noen trafikkutfordringer under årets gatetun. Når det reguleres til gatetun er det kun lov å parkere på oppmerkede plasser. Siden dette var et midlertidig prosjekt ble dette løst ved at noen av beboerne fikk beskjed om at de kunne parkere i gaten.

Skal dette videreføres må parkeringsplasser for beboere merkes opp. Parkeringsstrategi for Andenes er under utarbeidelse og denne bør brukes inn i arbeidet.

Det var ikke alle som forstod skiltingen 540 gatetun og at man ikke kan kjøre fortere enn gangfart. Her bør enten skiltingen gjøres tydeligere, eller man kan jobbe med opplysningsarbeid. I tillegg bør reiseruter i Google maps oppdateres da det var flere bobiler som forvillet seg inn i Sjøgata, som trolig kan skyldes at google maps foreslår reiseruter gjennom gata.

Skilt 540 skal bare anvendes for gater hvor det er iverksatt spesielle fysiske tiltak for å etablere et uteareal for alle trafikanter hvor all kjøring skjer på fotgjengernes vilkår. Man må derfor sørge for at det er elementer i gaten som gjør at den oppleves som et gatetun. Benker og andre installasjoner fra 2024 kan gjenbrukes inntil videre, men det er sannsynlig å tro at disse vil måtte vedlikeholdes/oppdateres etter en tid, da de blir lagret ute på vinteren og malingen på dekkene kan begynne å flasse av.

Videreutvikling av gatetunet og gateelementene bør sees i sammenheng med forslag til forbedring som kom inn gjennom spørreundersøkelsen. Det er kommet ønske om mer vegetasjon og søppelbøtter. Dette avhenger at parkavdelingen får avsatt flere ressurser til drift av dette gjennom sommeren.

Flere som svarte på undersøkelsen etterlyste mer liv og aktiviteter i gaten. Her vil det være nødvendig at private aktører tar en del av ansvaret, sammen med næringsforeningen, lag og foreninger. Det vil være plass til at bedriftene i Sjøgata tar i bruk gaten til for eksempel uteservering. Det kan lages en aktivitetskalender for både sommertorget og gatetunet der ulike aktører og foreninger kan komme med forslag til arrangement.

Det kan ses på en forlengelse av prosjektet frem til Veita i øst og til museet og The Whale i vest. Å forlenge mot vest ansees som utfordrende å gjennomføre som et midlertidig prosjekt da dette vil kreve betydelig trafikkavvikling.

Fra åpningen av Sjøgata

Organisering av scenario 1

Ved alternativet med sesongbasert gatetun vil det være nødvendig å sette sammen en prosjektgruppe som er ansvarlige for gjennomføringen. Det er ulike måter å gjøre dette på:

- Alternativ 1: Kommunen fungerer som prosjektleder og organisator, og gjennomfører prosjektet i samarbeid med arbeidsgruppa.
- Alternativ 2: Aktørene selv tar på seg rollen som prosjektleder og organisator for arbeidsgruppa.
- Alternativ 3: Prosjektet drives av en byforening.

Basert på erfaringer fra sommertorget i Tore Hundsgate kan scenario 1 være en god løsning. Der ble det satt sammen en prosjektgruppe bestående av representanter for avdeling for samfunnsutvikling og park i kommunen, representanter fra Andenes Vel og butikkgruppa. Prosjektgruppa ledes av kommunen og i forkant av sommeren 2024 ble det holdt et møte der ansvaret for oppsett og drift gjennom sommeren ble fordelt jevnt på alle i prosjektgruppa.

Det opplevdes som hensiktsmessig at kommunen var prosjektleder, som har en helhetlig oversikt over hva som må gjøres. En suksessfaktor i det samarbeidet var at alle i prosjektgruppa tok et betydelig ansvar for hver sine deler og fulgte opp dette gjennom sommeren

Det er en vesentlig forskjell på sommertorget og gatetunet når det gjelder hva som kan forventes av deltakelse fra næringslivet. Tore Hundsgate ligger i nær tilknytning til mange av Andenes butikker. Torget kan altså få en direkte positiv effekt på deres bedrift og butikkene føler eierskap til prosjektet. I Sjøgata er det per i dag færre næringsaktører som kan forventes å ville delta. Dette gjør også at en daglig oppfølging av gatetunet kan være utfordrende. Sommeren 2024 tok butikkgruppa mye ansvar for blomsterkassene i Tore Hundsgate, med planting av nye blomster og vaning gjennom sommeren, da parkavdelingen hadde begrenset med ressurser. Dette vil nok ikke være mulig i Sjøgata. Det vil derfor være nødvendig at parkavdelingen har ressurser til å vedlikeholde gaten, dersom det skal være aktuelt med vegetasjon og søppelbøtter her.

Arbeidsgruppen for Sjøgata har oppgitt at de er interessert i å være med videre i prosjektet, og det anbefales at dette følges opp, og at eventuelle andre aktører kan inviteres inn.

På sikt bør man jobbe med å etablere en byforening bestående av Andøy kommune, bedrifter i kommunen, gårdeiere, lag og foreninger, der man sammen jobber for en forskjønning av sentrum. I Sortland er det nylig etablert en byforening som skal være en koblingsboks mellom næringsliv, lag, foreninger, byvenner og kommunen for å få realisert prosjekter som gjør det artig og bærekraftig å bo, jobbe, besøke og investere i Sortland. Det kan hentes erfaringer fra dette.

Scenario 2: Permanent gatetun

Piloteringen av gatetun i Sjøgata kan være første steg mot en permanent løsning for gata. Det vil avhenge av en mer omfattende finansiering, men kan reguleres i den kommende sentrumsplanen. Dette vil muliggjøre bedre løsninger for både næringsliv, innbyggere og turister som bruker dette området. Gjennomføringen av prosjektet med midlertidig gatetun har gitt oss et godt utgangspunkt for å jobbe videre mot en slik permanent løsning.

Før skilt 540 settes opp permanent, skal følgende betingelser være oppfylt:

1. Området skal ikke ha gjennomgangstrafikk.
2. Innenfor sonen skal det ikke være lengre kjøreavstand enn 300 m langs den mest hensiktsmessige veg ut av sonen.
3. Gatene i området skal være utformet uten oppdeling i kjørebane og gangbane (fortau). Det skal derfor ikke være noe gjennomgående høydeforskjell i vegens tverrprofil.
4. Gatene i området skal være slik utformet at det blir lav kjørehastighet, men samtidig slik at alle kjøretøykategorier med behov for å kjøre kan komme fram.
5. Parkeringsplasser skal være spesielt markert med skilt slik at parkeringsreguleringen kan håndheves.
6. Inn- og utkjøringstilknytning til vegnettet utenom

området skal skje ved kryssing av kantstein.

I tillegg til ovenstående krav bør det ses på gode overvannsløsninger og løsninger for universell utforming. Fysiske gateelement må forankres godt i grunnen og tåle å stå ute hele året. Skiltene vil også måtte forankres.

Ifm. sentrumsplanen lages det en gatebruksplan for Andenes med prinsipp for utforming av ulike gater. Her vil det også lages et prinsipp for gatetun, der det foreslås et helhetlig uttrykk for gaten. Dette kan brukes som utgangspunkt i en eventuell prosjektering av et permanent gatetun. Prinsippene kan også følges ifm. med nye utbyggingsprosjekt i gaten. Slik kan et gatetun bygges ut gradvis, der utbyggere følger en helhetlig tanke ved prosjektering av sitt areal frem til kommunal veg.

Samlet anbefaling

Det anbefales en trinnvis utvikling av gatetun i Sjøgata. Midlertidig gatetun i Sjøgata kan gjennomføres samtidig som det jobbes for en permanent løsning. For sesongbasert gatetun opprettes det en prosjektgruppe

med utgangspunkt i årets arbeidsgruppe der kommunen er prosjektleder. Parallelt med dette bør det jobbes med å etablere en byforening som kan samarbeide om utviklingen av sentrum, og overta prosjektet på sikt.

I sentrumsplanen bør gaten reguleres til samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur med bestemmelser om at det tillates etablering av gatetun, med krav til utforming og teknisk løsning. Dette bør legges inn i fra Veita og frem til The Whale, slik at det i fremtiden kan være mulig å etablere en sammenhengende gatestruktur.

Gatebruksplan vil legge føringer for utformingen av gateløpet, og byggesak og utbyggingsavtaler bør brukes aktivt for å trinnvis etablere gatetunet.

Parkeringsstrategien for Andenes skal si noe om gate- og beboerparkering og skal brukes som et utgangspunkt for tilrettelegging for parkering i Sjøgata.

